

RECONFIGURAREA ȘI INTEGRAREA SISTEMULUI DE SERVICII PENTRU COPII

AO “Parteneriate pentru fiecare copil”

Cuprins:

- I. Context
- II. Prefigurarea abordărilor metodologice cu privire la sistemul de îngrijire a copilului
- III. Etapele de lucru
- IV. Rezultate obținute
- V. Lecții învățate
- VI. Recomandări

Context

- Începînd cu anii 1998-2000, OO EveryChild a adus în țară ideea și competența necesară pentru dezvoltarea serviciilor APP și SSF, precum și a sistemului de prevenire a separării copilului de familie, pilotate în 5 raioane.
- Aprobarea regulamentelor și planurilor de bugetare a serviciilor date de CR.
- Lansarea reformei sistemului rezidențial în 2007 – impuls pentru dezvoltarea serviciilor de îngrijire alternativă.
- Aprobarea Legii serviciilor sociale în 2010 – a adus claritate în clasificarea și divizarea serviciilor pe niveluri administrative.
- Elaborarea de către ONU a Liniilor Directoare pentru îngrijirea alternativă a copilului în 2009 – accent pe reconfigurarea sistemului de îngrijire a copilului.
- Servicii sociale reprezentate neuniform în diferite raioane și pe niveluri de prestare.

Abordări metodologice

- Construirea serviciilor jurul copilului și familiei.
- Reconfigurarea sistemului de îngrijire a copilului prin introducerea serviciilor de prevenire și intervenție timpurie, reducerea ponderii serviciilor de tip rezidențial și sporirea reprezentativității serviciilor de suport familial și îngrijire alternativă de tip familial.
- Dezvoltarea sistemelor de suport pentru servicii.
- Asigurarea participării familiei și copilului în prevenirea și soluționarea problemelor cu care se confruntă.
- Includerea în practica de lucru a elementelor de prevenire și combatere a abuzului, neglijării și exploatării.

Studiu privind evaluarea serviciilor pentru copii și familii (2010):

- necesitățile primare ale copiilor (educaționale, sociale, de sănătate, securitate, integrare socială, prevenire a abuzului și violenței domestice) acoperite la nivel minim;
- suportul oferit familiei, ca mărime și ca calitate, nu asigură un potențial de rezistență la greutăți și capacitatea familiei de supraviețuire;
- probleme de acces la servicii sociale pentru copii și familii din medii rurale, servicii insuficiente / inexistente, cerințe complicate pentru confirmarea eligibilității (în viziunea beneficiarilor);
- informare insuficientă despre serviciile sociale, probleme legate de identificarea și evidența beneficiarilor;
- lipsa unui cadru comun de evaluare complexă a necesităților copilului și familiei, cu planificarea și implementarea coordonată a intervențiilor multidisciplinare;
- imperfecțiunea sistemului de revizuire și închidere a cazurilor;
- lipsa sau ineficiența conlucrării intersectoriale;
- lipsa unor programe de prevenire;
- lipsa politicilor de participare a copilului în procesele decizionale și de protecție a copiilor în diferite servicii.

Stabilirea strategiilor de suport pentru raioane:

- dezvoltarea, extinderea și revizuirea serviciilor în baza datelor evaluării necesităților, cu accent pe programe de prevenire;
- delimitarea clară a relației dintre nivelul comunitar și raional;
- atribuirea SASC rolului de serviciu fundamental pentru nivelul comunitar și în cadrul mecanismului de referire;
- incorporarea proceselor de supervizare, monitorizare și evaluare în toate serviciile sociale;
- participarea copiilor în procesul decizional – concept conștientizat, acceptat și implementat la toate etapele de dezvoltare și prestare a serviciilor sociale și educaționale;
- conlucrarea intersectorială - condiție a eficienței întregului sistem de îngrijire a copilului.

Procesul de consolidare și dezvoltare a serviciilor

Serviciul *APP*:

- Suport în dezvoltarea diferitor forme de plasament în APP: de urgență, de răgaz, pe termen scurt și pe termen lung;
- Consolidarea APP în contextul dezinstituționalizării (implicarea ASC);
- Program de instruire la nivel național (toate raioanele);
- Elaborarea Ghidului;
- Revizuirea Regulamentului și standardelor minime de calitate;

Serviciul *SF*:

- Elaborarea Regulamentului și standardelor minime de calitate;
- Consolidarea serviciului în contextul prevenirii separării copilului de familie și reintegrare;
- Program de instruire la nivel național (toate raioanele);

SASC:

- Consolidarea serviciului, mecanismului de supervizare;
- Consolidarea echipelor multidisciplinare raionale și locale în contextul dezinstituționalizării.

Telefonul Copilului local (Fălești și Ungheni) – sporirea identificării.

Centrul de plasament temporar din Sculeni

Rezultate

- Reconfigurarea și integrarea sistemului de îngrijire a copilului prin introducerea serviciilor de prevenire și intervenție timpurie, reducerea ponderii serviciilor de tip rezidențial și creșterea numărului de servicii de tip familial.
- Integrarea serviciilor pentru susținerea copiilor și familiilor în perioada post-reintegrare, serviciilor de tip familial și serviciilor de prevenire a separării copilului de familie.
- APL cu angajament pentru dezvoltarea serviciilor și sistemelor sociale și asigurarea continuității și durabilității lor.
- APL competente de a planifica strategic îngrijirea și protecția eficientă a copiilor, prin dezvoltarea sistemului integrat de servicii sociale pentru copii și familii; de a lua decizii în baza interesului superior al copilului, oferind prioritate serviciilor de tip familial.
- APL conștiente de faptul că dezvoltarea sistemului de servicii sociale, în plan cantitativ, trebuie să fie un proces bine echilibrat. Aici contează nu doar numărul de servicii, dar și procesul de mișcare a beneficiarilor prin servicii, care pot fi considerați indicatori de calitate.

Rezultate

- Servicii dezvoltate în baza unui cadru normativ și metodologic aprobat.
- Au fost dezvoltate sisteme de suport pentru asigurarea calității serviciilor prestate:
  - valorificarea supervizării profesionale pentru creșterea competenței profesionale a prestatorilor de servicii;
  - incorporarea politicii de protecție a copilului de orice formă de abuz și neglijare în metodologia de lucru a serviciilor pentru copii;
  - consolidarea și utilizarea CPCD ca instrument de prevenire a separării copilului în familie și a instituționalizării;
  - incorporarea conlucrării intersectoriale în practica de planificare, prestare, monitorizare și evaluare a serviciilor pentru copii;
  - dezvoltarea cadrului comun de evidență și monitorizare.
- Indicatori de impact – i) mai puțini beneficiari ajung la serviciile raionale; ii) s-a micșorat numărul de petiții care ajung la raion (de la 10 petiții de săptămână pînă la cîteva pe an).

Lecții învățate

- Succesul realizărilor depinde de parteneriatele create: la nivel național și local.
- Reconfigurarea sistemului de îngrijire a copilului impune schimbări la nivel de conștientizare și asumare de responsabilități.
- Integrarea serviciilor sociale într-un sistem s-a produs prin intermediul mecanismelor: **complementaritate** (pentru a intensifica efectele), **prioritare** pe niveluri de intervenție (primară/specializată), pe forme de implicare (prevenire/intervenție) și **reconfigurare** (de la servicii rezidențiale spre servicii familiale).
- Planificarea serviciilor trebuie să se bazeze pe identificarea necesităților grupurilor de populație, eficienței serviciilor existente, golurilor stabilite și a resurselor existente și necesare.
- Calitatea serviciilor dezvoltate - asigurată prin crearea sistemele de suport.
- Locul și rolul asistentului social comunitar în procesul de dezinstituționalizare și reintegrare a copilului (evaluarea complexă a familiei, oferirea suportului familiei, participare la elaborarea PEI, monitorizarea în perioada post-reintegrare) – factor important care contribuie la succesul reintegrării.
- Statutul serviciului/procesului de reintegrare a copilului în familie este determinat de rolul acestuia în sistemul de îngrijire a copilului.

Recomandări

- Consolidarea și îmbunătățirea calității serviciilor de tip familial și SF, cu accent pe respectarea metodologiei de prestare, monitorizare și evaluare.
- Dezvoltarea și implementarea programelor de consolidare a familiilor pentru prevenirea separării copilului de familie și reintegrare, cu accent pe prevenire și intervenție timpurie.
- Identificarea modalităților de stimulare a dezvoltării serviciului APP în toate raioanele RM.
- Implementarea reformei sistemului de îngrijire a copilului în raioanele noi trebuie să înceapă cu vizite de studiu, întâlniri, mese rotunde organizate cu persoanele cheie.
- Autoritățile locale trebuie să fie conștiente de faptul că în perioada reconfigurării sistemului de îngrijire a copilului cheltuielile financiare se dublează, ceea ce poate crea dificultăți și bloca procesul de dezvoltare a serviciilor.
- Implicarea primarilor în reforma sistemului de îngrijire a copilului.
- Susținerea reformei sistemului de îngrijire rezidențială de ONG-le naționale, care vor impulsiona și monitoriza acest proces.
- Transferul de cunoștințe și competențe cu privire la dezvoltarea serviciilor sociale (APP) și educaționale (educație incluzivă) de la ONG la structurile guvernamentale interesate în reforma sistemului de îngrijire a copilului.

**“Noi suntem responsabili nu doar pentru ceea
ce facem, dar și pentru ceea ce nu facem.”**

Moliere